37

دوای میتینگە مەزنەکەی دووەمی مانگی مارس، مانگترن و وازهێنان لە کار و، تێکۆشانی نهێنی بەردەوام لە کایە دابوو. ئاگرەگڕە بچووکەکانی گەڕەک و کۆڵان و نێو بازاڕەکانی شاری باکۆ، بە تین و تاو بوون. لە ڕۆژی بیست و حەوتەمی مانگی ئاوریل، بسکۆڵە ئاگرەکان یەکانگیری یەکتر بوون و مەشغەڵێکیان ساز کرد کە شاری باکۆ لە ژێرِ شەبەقی سووری ئاگرەکەی دا تروووسکایەوە.

کۆمیتەی باکۆ، بە دوای میتینگەکەی ڕۆژی دووەمی مارس دا، گەڵاڵەیەکی نوێی بۆ ڕاپەڕینێکی تر سازمان دا. بۆ مانگرتن و ڕاوەستانی ئەمجارەکەی کرێکار لە بەرامبەر خاوەنکاری لەخۆبایی و دەزگای دەسەڵات، ویست و داخوازییەکی تەواو سیاسی خستە بەردەمی جێبەجێ کردن. لە پێداچوونەوە و هەڵسەنگاندنی میتینگی دووەم مارس و دۆزینەوەی خاڵی لاوازی بزووتنەوەکە، ڕێوشوێن و بەرنامەی توکمەتری بۆ داندرا. بڕیار درا، نینا بە هەموو توانایەوە ئەوپەڕی چالاکی بنوێنێت و ماتریاڵی سەردەمیانە بداتە دەر. سێرەی چاوی بەڕێوەبەرانی کۆمیتەکانی شاری باکۆ، لە سەر ڕۆژی یەکەمی مانگی ئەیار دەگەڕا. بەرنامەیەکی کە بۆ ئەو ڕۆژە لە بەرچاو گیرا، شاری باکۆی بە هەموو سوێ و سوقاقانەوە دەگرتە بەر. بەڵام لەولاشەوە، دەزگای دەسەڵات، کە لە میتینگەکەی دووەمی مارس دا گورزێکی

قورسی بەرکەوتبوو، خۆی بۆ گورز وەشاندن و تۆڵەسەندنەوەیەکی سامناک تێک دەنا. کاربەدەستەکانی ڕژێم، بەشی سیاسی و نیزامی، یەکتریان گرت و ڕا و بۆچوونەکانیان لێک هاڵاند. لەو دانیشتنانەیان دا، بۆ هەموو مەڵبەندەکانی شاری باکۆ بەرنامەی تایبەتیان چنی.

میتینگی جەماوەریی ڕۆژی دووەمی مارس، دەسەڵاتدارانی ڕژێمی هێنایە سەر ئەم قەناعەتە، کە دەست لە ملان بدەن و بیسەلمێنن و بیدرکێنن، کە ئەوان لەو ڕۆژە دا دۆڕاندبوویان و کۆمیتەکانی کرێکاری بردبوویانەوە. هەروەها دانیان بەمەش دا هێنا، کە هەر نەک لە کۆمیتەکانی کرێکاری، بەڵکە لە ناو خەڵکی کووچە و کۆڵان و دوکان و بازاڕیش دا حەیایان پێ نەما. ئەو شاخ یاڵ و گۆپاڵەی کە خەڵکیان پێ دەترساند، لە شەقام و گۆڕەپانەکان دا، کرێکاری ڕووت و هەژاریان لێی هەستان و هێزی سیاسی و نیزامیی حکومەتیان بۆڕ کرد؛ خەڵکی ئاساییش ئەمانەیان بینی؛ هەر بۆیە دەزگای دەسەڵات بۆ وەرگرتنەوەی زیبک و کارایی خۆی، داوی داناوە و چاڵی هەڵکەند.

یەکەم هەڵمەتی دەوڵەت، لە ژێر باڵی سەرهەنگ پاروشین و ژەنەڕاڵ فەرماندارەوە بە سەر کرێکار دا باری. دەیان تاقمی گورج و گۆڵی دەست وەشێنیان خستە کار. تاقمەکان بە دەسەڵاتی تەواوەوە ڕژانە مەڵبەندەکانی کرێکاری. لە هەر جێیەک و لە هەر شوێنێکی کە تەنانەت چوار کەسی پێکەوەیان دیتبایە. گەمارۆدان و ڕەپێچەکدان و دەستبەسەرکردنیان لە یەک زەمان دا دەبوو.

مستی بەخوێن لە بەرزایی سەری باکۆی قارەمان دا ڕاگیرابوو. بەڵام لە بەرامبەر مستی بە خوێن دا، مانگرتن و یەکگرتن و هاوخەباتی بە ئاشکرا دەبیندران. ئیتر زەحمەتکێش ترسی جارانی نەمابوو، کە لە بەری بلەرن. چ شتێکیان شک دەبرد، کە ترسی لە دەست دانانیان هەبێ؟ بەند و زیندان و کاتۆرگا، بە دەیان جار باتاقی کرابوونەوە و ئیتر ئەوانیش تامی ترسیان تێدا نەمابوو. لێدان و ڕاونان و برسیایەتی و نەخۆشی و هەزار و یەک پەتا و ئاهۆ و ئازاریان لە پاش سەر دا جێما و پەکیان بە هوروژمی داهاتووی چەتەکانی ڕژێم نەکەوت و هاتنە سەر شەقامان.

مانگرتن دەستی پێکرد. سەرەتاکەی لە بەشی"تراموا"کانەوە سەری هەڵدا و بە دوای دا، کرێکارانی بەشی مەفرەق تواندنەوەی کارگاکانی مەکینەیی"دیسیەیۆف" تێکەڵ بوون. بە هەزاران زەحمەتکێش و کرێکاری وەرزیکار لە مەڵبەندی "ڤۆلچیەڤروتا" سەریان هەڵدا و ڕژانە شەقامەکانەوە. لە کارگەکانی بەشی چنین و ڕستنی ژنانی ئەندام لە یەکێتیی ژنان، کارمەندان و وردەکەسەبەی واڵادەست، خوێندکار، کرێکاری ساختمانی، جووتکار و شوان و سەپان و دەرکراوانی دێهاتی دوور و نزیکیش هاتن و تێکەڵ بوون. لە مانگرتنی مەڵبەندی((ڤولچیەڤروتا)) دا، ژنێکی ڕەس لە سەر سەکۆوە، ڕوو بە یارانی کرێکاری گرمەی دەهات:

ـ هەڤاڵان!... دەست و چەکی کازاک و پۆلیس و پاراستن، باوی هەنگاومان شل ناکاتەوە. هەڵمەتی شێرانەمان لە گۆڕەپانی خەبات دا پشتی دەزگای دەسەڵاتدار دێنێتە

لەرزین و ناچار دەکرین دەست لە تەخت و بەخت بەردەن و جێ بۆ چینی کرێکار چۆڵ بکەن. ئیتر هیچ هێزێک لە ئاستی هێرشی چینی کرێکار یارای ڕاوەستانی نییە. ئەوا ئێمەین دەبینە هێرشکار و ئەوان دەبنە زەلیکی هەڵمەتمان...

دەنگی زولاڵی شیرەژن، خوێنی کرێکارانی خستە جۆش. ترس و دڵەڕاوکێ و لەرزین و بەزین وەک تەم و تۆزی بەر ڕەشەبا، بەبا چوو. دەنگی ژن، وەک هەتوانێکی حەکیمخانێ، کەوتە ناو ڕەگۆڵەی جەماوەر و، خوێنی جەمامبووی وەجۆش خستەوە. هەزارانی ناو گۆڕەپانەکە سووکباڵ و ئازا هەستانە سەرپێ.

بەشی پاراستنی پۆلیس، پێشەکی لە مانگرتن و شوێنی کۆمبوونەکەیان ئاگادار کرا بوونەوە، بەڵام ئەوان بە شوێن ڕیبەر و سازماندەرەکانیان دا دەگەڕان و بە نیاز بوون سەری مار بگرن و بیکوتن و جەستە بی گیانی لە سەحرا فڕێ بدەن ، کە ئەمەش لە هەیهات دا بوو.

بەر لەوەیکە دەزگای پاراستنی پۆلیس پلان بۆ هێرش دابڕێژێت، کۆمیتەی باکۆ، لە پلان و پیلانی بەشی پاراستن ئاگادار کرابۆوە؛ تەنانەی ئەو جیرەخۆرانەی کە بە جلکی شەخسی خۆیان لە ناو جەماوەر دا جێ دابوو، بەردەشۆر کرابوون و دەوریان گیرا بوو.

کۆمیتەی باکۆ، بۆ خۆ دوورخستنەوە لە مەترسی و بۆ دووپات نەبوونەوەی کارەساتی ئاپریلی پار، ئەوەی کارزانی بوو، بۆ سلامەت دەرچوونی سەرجەم کۆمیتەکان، ڕەچاوی کردن. کۆمیتەی باکۆ، بۆ هاوئاهەنگبوون دەگەڵ شاری "باتووم"، ئەم فەندو فێڵەشی دەکار کرد و لەبری ڕۆژی یەکی

ئەیار، جەژنی کرێکارانی خستە ڕۆژی 27 ی مانگی ئاپریلەوە. ئەم تاکتیکەی کۆمیتەی باکۆ، کاربەدەستانی دەوڵەتی تزاری کش و مات کرد.

لە "تفلیس" و "پەترسبورگ" ەوە، پلانی هێرش و گەمارۆدان و داپلۆسینی بزاڤی کرێکاری، بۆ شارەکانی تریش چوو. "نینا"ش بۆ جوابەجەنگی و خاوکردنەوەی ئەم پلان و فەرمانە، شەونامە و بەیاننامەی تووند و بە هەرەشەی بەڵاو کردەوە. هاوکاتیش، بۆ داودۆزینەوەی پیلانی دوژمن و بو پاراستنی گیانی کرێکار، ئامۆژگاری بەنرخی پێشکەشی جاوماوەری گەل کرد.

لەو هەلومەرجانەدا، هەتا دەزگای پاراستن هەڵوێستێکی بۆ هیرش دەخستە ناو قالبی پلانێکەوە، بۆ بەیانی، لە لایەن "نینا"وە لە قاو دەدرا و هەنگاوێکی پاشەکشی پێ دەکردن. کاربەدەستانی دەزگاکانی پاراستن وەک شێت و هار بۆ هەموو لایەک دەچوون و هیچ ماڵێکی بەرشک نەما خۆی پێدا نەکەن. پشکنینی ماڵەکان بە شوێن "نینا "ی نادیار، بە بەردەوامی لە گەڕ دا بوو. شوێنی بەرشک نەما، نەپشکێندرێت.

کۆمیتەی باکۆ بۆی دەرکەوتبوو کە "ڤەرا" بۆ دەزگای پاراستنی ڕژێم خودی "نینا" بوو، هەر بۆیە و بە پێی بڕیاری ڕێکخراوەی باکۆ، تەنانەت بۆ شەوێکیش "ڤەرا" بۆی نەبوو لە ماڵی خۆیاندا بمێنێتەوە. بەپێی بەرنامە، چەند ڕۆژێک بە لای ئەژدەر و چەندێکیش لە ماڵی"یەلێنا کنویانتس" و جارجاریش دەگەڵ بنەماڵەیەکی ئەرمەن دا دەژیا.

"ماریا ڤاسیلۆڤینا"ش بەر لەوەی میرزاحسێن بکەوێتە بەندیخانە، دەگەڵ ئەوان دەژیا. دوای گیرانی میرزاحسێن، گولاراخان و ئەمینە ڕۆژیان ڕەش داگەڕا و ڕۆژ نەبوو بۆ بینین و وەرگرتنی خەبەری سڵامەتیی میرزا حسێن، دایک و کچ ڕێگای بەندیخانە نەگرنە بەر.

هەرچی ڕۆژە، ڕۆژ هەتا ئێوارەیەکی درەنگ وەختی، بەر دەرگا و پاڵ دیوارە بەردینەکانی بەندیخانە، ژن و منداڵی بەندکراوەرکانی لێ دەکەونەوە؛ جێ نامێنێ خەڵکی تێ نەخزێت و هەر ژاوەی دێ. ئامینە و "گوڵاراخانم"یش، هەتا ئەو ڕۆژەی کە میرزا حسێن لە بەندیخانەی شاری باکۆ دا زیندانی بوو، ڕۆژگاریان هەر لە بەر دەرگای بەندیخانە تێپەڕ دەبوو. بەڵام کاتێک کە میرزاحسێن و پۆلێک لە زیندانیانی سیاسی بۆ ماوەی پێنج ساڵان ڕەهەندەی هەندەران کران، ئیتر ئەوانیش قەڵای هومێدیان ڕوخا. گوڵاراخانم لە سوێی شووەکەی ئارا و قارای لێ هەڵگیرا و بە ڕەشپۆشی دانیشت.

دوو حەوتوو دەبوو، کە ئەژدەر سووکە کارێکی بۆ ئەکبەر دۆزیبۆوە و جار جارەش سەردانی شوێنی کارەکەی دەکرد، بەڵام بەهۆی چالاکی و ڕاپەڕاندن و بڵاوکرنەوەی بڵاڤۆکی "نینا"، چەندێک بوو لێی بێخەبەر مابۆوە. ئەو ڕۆژە بڕیاری دا سەردانێکی ئەکبەر و هەواڵپرسێنێک لە پوورە نیسا بکات. بەڵام هەرکە زانی ئەکبەر کارەکەی بە نیوەیی جێ هێشتووە و گەڕاوەتەوە ماڵ، ئەژدەر بە دڵی داهات دەبێ شتێک ڕووی دابێ. گورجێک ڕێی ماڵی"غولام"ی گرتە بەر. ئەژدەر گەیشتە بەر دەرگا. دەرگاکەیان ئاواڵە بوو. ئەژدەر

بە هێوری هەتا بەردەرگای ماڵەکەیان هات و هەرکە دیتی ئەکبەر لە پەنا تەرمی پوورەنیسا دانیشتووە، زانی حاڵ لە چ قەرارێکە. ئەکبەر بە بینی ئەژدەر هەستا و دەستی خستە سەر ملی و بە شانی دا گریا.

ئەژدەر خێرا بە شوێن یارانی دا چوو. خەبەری مردنی"پوورەنیسا" زۆر زوو بڵاو بۆوە و هاوخەباتەکان گەیشتنێ.

"پوورەنیسا"، ئەو ژنەی کە لە هەژارخانە دا لە دایک بووبوو، کەوتە ماڵی کرێکارێکی هەژار، هەنووکە لە سەر شانی چەند کرێکارێکی هەژار بەرەو گۆڕستان دەچێت. پوورە نیسا لە گۆڕخانەی هەژاران دا کەوتە ژێر خاک و "ئەکبەر"ی بە تاق هێشتەوە. ئەکبەر یەکتەن و تەنیا مایەوە، بەڵام ئەژدەر بۆ ئەم دەردە چارەیەکی دۆزییەوە و"ماریا واسیلۆڤینا"ی تاک کەوتەی ڕاگوازتە ماڵی غوڵام و کردی بە بناوان و هاودەمی ئەکبەر. هەر لە جیرانەتی ئەوانیش دا، ماڵێکی بۆ گوڵاراخانم و ئامینە دۆزییەوە و ئەوانیشی ڕاگواست. بەم جۆرە، سێ بنەماڵەی میرزاحسێن، ئیڤان و ((غوڵام))ی کردە دراوسێ و خەمخۆری یەکتر.

بەرەبەیانی ڕۆژی 28 ی ئاپریل، ئەژدەر لە چاپخانەدا گەرمی کار بوو. دەبوایە بە ڕەواڵی هەموو ڕۆژێک، ئەو کاتەی کە خانووبەرە ڕەنگ بۆزەکانی باکۆی سەربەرز بە تیشکی بەربەیان ڕەنگی زەردی زێڕێنیان بەسەر دەکشێ، بەرهەمی ئامادەکراوی "نینا" هەڵبگرێت و بەرەو ماڵی تازەی "وانۆ سترۆڤا" بچێت.

ئەژدەر، لە نزیک ماڵی "وانۆ"دا سواڵکەرێکی پیری دیت، کە لە سای دیوارێک دا دانیشتووە و دەستی پان ڕاگرتووە. ئەژدەر ویستی لەو تێپەڕیت، کەچی سۆڵکەرەکە بەری ڕێگای گرت و کڕووزایەوە:

ـ براکەم مەردی چاک بە و دەستم بگرە... هەژار و برسیم... خێرێکم پێ بکە خێرەومەند...

ئەژدەر لە بینینی پیاوێکی برسی و هەژار، ژانی دە دڵ وەستا. سۆزی سەرمای بەیانی و هەناوی بەتاڵ ـ سەردەمی دەستبەتاڵی خۆی هاتەوە بیر ـ دراوێکی پێنج مەناتی لە مستی نا و لێی پرسی:

ـ بێکاری لالۆ گیان؟

ـ لە دوو چاوانم نابینام... چاوەکانم لە دەمی ئیش کردن دا لە دەست داون... نەوت و گاز و قورسایی کار، ئەم دەردەیان بەسەر هێنام... هیچ کارێکم پێ ناکرێ و ناچارم دەست بۆ خەڵک ڕادەگرم...

ئەژدەر هیچ قسەیەکی شک نەبرد کە بۆ دڵداری بشێ، بەناچاری ماڵاوایی لێکرد و ڕۆییشت. کەمێک هەوارزتر، لە بەر دەرگای ماڵی "وانۆ"دا ڕاوەستا و چەند جارێک بە سەری پەنجە لە دەرگاکەی کوتا. دەرگا کرایەوە. "نیکۆلای کازارینکۆڤ" و "وانۆ" چاوەڕان ڕاوەستابوون. چوونە ژوور. لە تاک پەنجەرەی ژوورەکەوە، ڕووناکاییەکی کز و کەمڕەنگ دەهاتە ژوور. وانۆ لە پەنای بەژن و باڵای بەرز و ڕەختەی نیکۆلای دا گەلێک ڕیوەڵە و لاواز دەهاتە بەر چاو. بە سوڕانی هەتاو، بەرە بەرە ڕوناکایی ژوورەکە زیاتر دەبوو. ئەژدەر، بیری لەو ڕۆژانە دەکردەوە کە بۆ یەکەم جار بە وانۆ

گەییشتبوو. وانۆی ئەو سەدەمە و ئەمە ئێستا، چەندە لەیەک جیاواز بوون. وانۆ لە هۆدی تاریک و بێ هەتاوی چاپخانە، بەم گشتە زەحمەت و کاری قورس و کەم خۆراکی، گەیشتۆتە ئەم بار و دۆخە.

وانۆ سترۆڤا دەستی خستە سار شانی ئەژدەر و گوتی:

ـ ئەژدەر هیچ دەزانی هەر وەک ئەو دایکە دەچیت، کە مندالّەکانی بە شیرێکی تایبەت عاملاندبێت... خۆیەکمان بۆ ڕاتلّەکێنە با بزانین چیت لێ هەلّدەوەری و چیت بۆ هێناوین؟ ... دەسا با بزانین بەرهەمی ئەم جارەی خوشکە بچکۆلانەکەمان چییە و چۆنە و چەندە؟

ـ هەڤالّ "وانۆ"ی هێژای من، دەستی دادیلەبچکۆلّەکەمان گەوهەری لێدەبارێ... ئەوەندەی دیاری بۆ ناردوون، کە بەشی هەموو شاری باکۆ دەکات...

ئەژدەر بەدەم قسەکردنەوە، جۆرک و گیرفانەکانی لە سەر مێزی ژوورەکە هەلّڕشت. ئەژدەر هەلّیڕشت و نیکۆلای لە لاگوێزینگی چەکمەکانی دا جێگای بۆ کردنەوە و تێی ئاخنین. بەستەیەکیشی دە بەرۆکی هاویشت و کراسەکەی لەسەر توند کردەوە. نیکۆلای لە هەلّگرتن و تاقەت کردنییان تەواو بوو، گوتی:

ـ ڕێبوار هەر دەبێ لە ڕێدابێ ... بەلاّم ئەژدەر فەرنگی زاراوەی ئازەرییەکان گەلێک دەولّەمەندە و بابەتی نایابی تێدایە. تۆ لێی خورد بەوە و بزانە هەر ئەم ڕستەیە چەندە بە ناوەرۆکە... ئیتر بەسە درێژدادڕی.. دەبێ زووتر خۆم بگەیەنمە "قاراشار". بەلّێنە، لە وێندەرێ بۆ پۆلە کرێکارێک قسە بکەم. خۆتان دەزانن کە بەهۆی مانگرتنی کرێکار و

کارمەندانی تراماواکان، دەبێ هەموو ڕێگاکە بە پێیان بڕۆم.
نیکۆلای دوای مالاوایی، هیوای سەرکەوتنی بۆ خواستن و ڕۆییشت.

ئەژدەر، نان و پەنیرێکی کە ڤەرا بۆی تێکەوە پێچابوو، کردییەوە و خەریکی خواردنی بوو. بەشێک لە نان و پەنیرەکەی بۆ وانۆ ڕاگرت و گوتی:

ـ بگرە وانۆ... دانیشە و تۆیش کەمێک خۆت تێر بکە... کارمان زۆرە و بە برسیایەتی ناکرێ.

وانۆ بە پێکەنینەوە گوتی :

ـ نیکۆلای راستی دەکرد، کۆلتوری ئازەری پڕی وتەی ڕەسەن و خاوێنە... ئازەری دەڵێ: خواردن کە ڕووی تێکردی ، قسە و باسی پێ ناوێ.

پێکەوە دانیشتن و خوردیان و قسەیان بۆ یەکتر گێڕایەوە.
ئەژدەر گوتی:

ـ ئیمڕۆ کارێکی یەکجار زۆرم لە سەر دەستانە و دەبێ زۆربەی کۆلانەکانی شار بگەڕێم... بڕۆم باشترە لە دانیشتن!

ـ بڕۆ ئەژدەر... بڕۆ بە ئارەزووی سەرکەوتن!

ـ منیش بە هیوای سەرکەوتن... ئەوە من دەڕۆم، تۆیش دەست و بردێک بکە و ئەم گشتە بەرهەمە حەشار بدە... دەرگاکەش داخەوە!

ـ خەمت نەبێ ئەژدەر! هەر ئێستێ وەهایان لە باخەڵی دوو توێی جلکەکانم دا حەشار دەدەم، کە تەنانەت خۆشم بە جێگاکەیان نەزانمەوە... پێکەنین و دوای دەسەملان بوون لەیەکتر هەڵبڕان.

ئەژدەر بە پلیکانی دالآنی تاریکەکە دا هاتە خوار. لە یەکەمین پلیکان دا کە بەرەو دەرگا دەچوو، لەسەر جێ دا وشک بوو. چەند کەسێک ڕوو بە ئەو دەهاتن. جێگاکە تاریک بوو، بۆی ڕوون نەبووە کێن و چکارە و چ کەسێکن، بەڵام دەیزانی خەڵکی ئاسایی نین. هیچ دەرفەتێکی خەبەر دان بە "وانۆ"ی نەبوو. زۆر بە هێمنی خۆی لە ژوورۆچکەی ژێر پلیکانەکان دا حەشارد دا. پۆلیس بوون. کەمێک هەوراز هەڵکشان و ڕاوەستان. یەکیان پرسی کام دەرگایە؟

ـ تاک ژوورێکی هەیە و ئەمەش دەرگاکەیەتی... هەر دووکیان لەم ژوورە دان... پێکەوەن...

ـ هێدی تر... دەنگت بەرز مەکەوە!... ژوورەکەیان ڕێگای دەرچوونی هەبێ ڕادەکەم و دەڕۆن...

ـ ناتوان ڕابکەن... دەوریماڵەکەمان گرتووە...

ـ ماڵەکە، یەک هۆدەی هەیە و یەک دەرگا... من خاوەنی ماڵەکەم و دەزانم چۆنە!

پۆلیسەکە بە تووڕەیی گوتی:

ـ سەیر خاوەن ماڵێکی لالۆ!... ئەگەر هەموو کرێگرتەکانت لەم قوماشە بن ، جێی هەرە نەرمانی تۆیش سیبریا دەبێ...

ـ نەخێر گەورەم... نەخێر من تەنیا دوو کرێگرتەم هەن، یەکیان ئەمەیانە و ئەوی تریان ماسیگرێکی پیرە و خوداناسێکی ئایین دارە... چ بکەم ڕۆژگارەکە وەک جاران نەماوە و کرێگرتە کەم بووە...

دەرگاکەی وانۆ کەوتە بەر پێلاقە و هەڵتەکاند. زۆری نەخایان دەرگایان شکاند. ئەژدەر ویستی لەم دەفەتە دا بۆی دەربچێت، بەڵام قسەی پۆلیسەکەی هاتەوە بیر، کە

چواردەوریماڵەکەیان گەمارۆ داوە. لەپڕ ژووری ماسیگری پیری وەبیر هاتەوە. بە گورجی لە کەمین هاتە دەر. خۆی بە حەوشەدا کرد و لە بەری چەپەوە خۆی بە ژووری کابرای ماسیگر دا کرد.

پیرەپیاوێکی ڕیش چەرموو بوو. لەسەر کۆنە بەڕەیەک دانیشتبوو و، ئارام ئارام هەودای پساوی تۆڕی ماسیگرتنەکەی گرێ دەداوە. لەولاترەوە، تولەسەگێکی رەشی خرپن، بە چڵپەچلپ خەریکی ئاو خواردنەوە بوو. هەر کە ئەژدەر پێی نایە ژوورەکە، توتەڵە سەگەکە دەمی لە ئاوخواردنەوە ئەستاندووە و ملی لە حەپە حەپ نا و بۆ ئەژدەر چوو. ماسیگر بەبێ ئەوەی پەنجە لە سەر تۆڕی ژێر دەستی ڕاگوێزێ، بە سەر سەگەکەی دا هات:

ـ "تۆپڵان" !... وست بە... بێدەنگ!... بوێستە بزانم میوانەکەمان کێیە!

سەیرێکی سەر هەتا پێی "ئەژدەر"ی کرد و پرسی :

ـ کێی کوڕم؟

ـ میوانم مامە گیان!

ـ میوان بەخێر بێ، خۆشویستی خودایە... فەرموو ڕۆنیشە!

ئەژدەر دەرگاکەی داخست و دانیشت.

ماسیگری پیر، بە دەم گرێدانەوەی قلّف و گۆی لە بەر یەک ترازاوی تۆڕەکەی، بە وردی دە ئەژدەر ڕاما .

ـ لە دەرگا داخستنەوەکەت دا دەرکەوت کە میوانێکی خۆمانەی و بێ تەقێ و تەعاروفی... تۆ بەخێر بێی سەر سەران و سەر چاوان، بەڵام ئێمەی ئازەری مەسەلێکمان هەیە کە دەڵی : میوانی درەنگ وەختی، وەباڵی بە ئەستۆی

خۆیەتی... لەم دەم و دەستەدا شتێکی ئەوتۆم لە ماڵ دا نییە کە بۆ میوانی خۆمی دابنێم. بەڵام ئەو ڕۆژانە دەگەڵ هاوکارانم پێوەین دەستێکی بە دریا دا بگێڕین و لەوانەیە بە دەستی پڕ بگەڕیمەوە و لە خەجاڵەتیت بێمە دەرێ...

ئەژدەر گوێێ بۆ ماسیگری پیر ڕاگرتبوو، بەڵام شەشدانگی هەستی لە دەرەوەی ژووری ماسیگر دەگەڕا. وەک بڵێی لە ژوور نەبێ و هیچ وتەیەکی بە گوێ نەگەیشتبێ، کەڕ و لاڵ دانیشتبوو. لەپڕ دەنگ و غەڵەبایی بەرەو ژووری ماسیگر دەهات و مەترسی گەیشتبوویە پشتی دیوارەکە. "تۆپڵان"یش مڕاندی. ئەژدەر هەستی بە مەترسی کرد. بە پەشۆکاوی ڕووی کردە ماسیگر و گوتی:

ـ مامە گیان، من دەبێ خۆم وەشێرم... بە شوێن من دا دەگەڕێن مامە گیان... لە کوێ دا خۆم حەشار بدوم مامە؟!

ماسیگر زۆر بە خێرایی لە جێگاکە هەستا و گوتی :

ـ بە شوێن تۆ دا دەگەڕێن؟!... بۆچی؟... چت کردووە؟

ـ ئێستێ کاتی ئەوە نییە خۆم بناسێنم... لێبگەڕی با ڕزگایم بێ، سا ئەودەم بۆتی باس دەکەم مامۆ گیان...

ـ با من تۆپڵان لە بەر دەرگا دابنێم... تۆپڵان کەمێکیان ڕادەگرێ...

ماسیگر بە هێوری دەرگای کردەوە و تۆپڵانی لە پشتی دەرگا جێ هێشت. ئەوسا لە پشت نوێن و بانەکەی دا پەردەیەکی هەڵداوە و گوتی:

ـ وەرە... وەرە خۆت بخە ژێر ئەو چاڵەی لە پشت نوێن و بانەکەم دایە... جێگای تۆڕی ماسییە و بۆ حەشارگە دەبێ...

ئەژدەر قۆپەنی تۆڕەماسی لادا و خۆی لە ژێریاندا گورمیلە کرد. بۆنی ماسی و بۆ لیتەیان لێدەهات و پشووی لە سنگ دا دەختە تەنگاسێ. بەڵام لە ژێر کۆنە تۆڕی ماسی دا جووڵەی لە خۆی بڕی و چاوەڕوانی داهاتوو دانیشت.

دەنگی تۆپڵان هات. تۆپڵان توورە بوو. چی پێ نەچوو، دەنگی قرووسکە و نووزە نووزی تۆپڵان و کرانەوەی دەرگا پێکەوە هاتنە ژوور. دەرگاکە بە هەر دوو تاکەوە، بە شەق کرایەوە و هاتنە ژوور.

ـ هۆی کابرا... بەرزەوە بە بزانم!... کەسێک هاتۆتە ژووری تۆ ، چی لێهات؟... ئەو کوڕە ئازەرییەی لێت هاتە ژوور، چی لێ هات...

دەگەڵ هەرا هەرا و شات و شووتی پۆلیسەکە، یەکێک لە هاوڕێیانی گوتی:

ـ گەورەم ئەو پیاوە خەریکی نوێژە و هەتا نوێژەکەی تەواو نەبێ، قسە ناکا... لە کاتی نوێژ کردن دا باش نییە دواندنی نوێژکەر... نوێژ بڕین کفرە بە لای ئێمەوە گەورەم!

من نوێژ و موێژ نازانم... دەی وڵات بگەڕێن... دەی !

پۆلیسەکان خەریکی سەر و ژێر گەڕان و لادان و لابردن کۆنە مجریلکە و شڕ و شەپیتەی ژوورە کە بوون. شتومەکیان لێرەوە و لەوێ دا بڵاو کردەوە و ژوورەکەیان شێواند...

ـ پشتی ئەم پێخەفدانە چی تێدایە؟

ـ گەروەم پڕی کۆنە تۆڕماسییە ...

ـ بە وەردی بیپشکنە بزانم !

دەستێک بە نێو تۆڕی ماسی دا گەڕا و گوتی:

ـ هەر بەس تۆڕماسی تێدایە گەورەم!

ـ نوێژی ئەم بابایە کەی کۆتایی دێت؟
ـ نوێژی ئێواران چوار ڕەکاتە گەورەم!
ـ وەرن با بڕۆین... دەبێ ئەمەیان تەسلیمی بەندیخانەی ناوەندی بکەین... دەی زووبن!
ئەوان ڕۆیشتن و ماسیگرەکە هەستا و پەردەکەی لادا.
ـ وەرەدەر... ڕۆیشتن... وره بزانم ئەمانی بە شوێن چی دا دەگەڕان؟
ئەژدەر هاتە دەر و شێواوە حاڵ لە سەر جێگا دا چەقی.
ـ ئەوە بۆ یەکەم جارە لە هەموو تەمەنم دا نوێژ بە فریام بگات... تۆ دانیشە با من سەر و گوێیەک لە دەر ئاو بدەم بزانم هەوا چۆنە...
ماسیگر تاوێکی پێ چوو، بەڵام لە کاتی گەڕانەوەی دا زۆر بە خەمباری گوتی:
ـ کوڕە گورجییەکەیان برد... حەیف و سێسەت خەسارێ لەو پیاوە سەنگین و دلۆڤانە! ... بێ کەس و بێ دەر و تەنیا و ڕەبەن بوو... ئەویشمان ڕۆییشت... ئەگەر دەتەوێ بڕۆی، ئێستێ وڵات ئارامە و دەتوانی بڕۆی...
ئەژدەر لە بەر دەرگاوە دەستێکی بۆ ماسیگر لە سەر لەر و لە سەر چاوان دانا و گوتێ:
ـ هەر بژی مامی خۆم... لە چنگ مردنت ئەستاندمەوە بەڕێزم!
ماسیگر زۆر بە دڵاوابیەوە گوتی:
ـ بەڕوانیکردنی سەڵتەی ڕێبوار لە بەر شاڵاوی چەقەڵی خوێڕی، ئەرکی سەرشانی هەموو مرۆیەکی ڕاست و دروستە... بەڵام بیرم چوو پێت بڵێم کە لە سەرگەی هەر ئەم کۆڵانەی

ئێمەدا، حەوتوویەک دەبێ، گەدایەکی لێ دادەنیشێت و کۆڵان چۆڵ ناکا... ئامانەتی خۆتت بێ ، لەوانەیە ئەو چڵکنە بۆرە هاودەستی پۆلیس بێ... برۆ سەر چاوی من هاتی.

ئەژدەر بە سپاسێکی زۆرەوە دەوستی ماسیگری گوشی و ماڵاوایی لێکرد و هاتە کۆڵان. درۆزەکەری کوێر، لە کۆڵان دا نەما بوو. ئەو گورزی خۆی لێ وەشاندن و مزەی خۆی وەرگرت و وشیاریی زیاتری بۆ ئەژدەر جێ هێشت.

دوای نیوەڕۆ بوو، کە ئەژدەر گەیشتەوە لای"چۆنیاتۆف". هەرکە پیۆتر چاوی بە ئەژدەر کەوت، بۆی هات و دە هەمێزی گرت و پرسی:

ـ ئەمڕۆ چۆن دەرچووی ئەژدەر؟! کار و بەرنامەکەی باش بەڕێوە چوو؟... ئەدی "وانۆ"؟

ـ "وانۆ" گیرا پەتیا!

بەسەرهاتەکەی بۆ پەتیا گێرایەوە، بەتایبەت باسی درۆزەکەرە کوێرەکەی سەرگەی کۆڵانی بۆ کرد و گوتیشی کە دەبێ ئەو سواڵکەرە بدۆزرێتەوە...

هاوڕێیەک لە پەنا چۆنیاتۆف ڕاوەستابوو، بە پێکەنینەوە گوتی:

ـ ئەژدەر تۆ پێت وایە ئەو سواڵکەرە ڕووتەڵەیە هەر بەو شێوەیە دێتە سەری ڕێگامان کە ئەتۆ بینیوتە؟... نەخێر هاوڕی، ئەمانە لە ڕۆژ دا بە چەندین دەموچاو و سەر و پۆتەڕاکی جۆراوجۆرەوە دێنە دەر و دێنە سەر ڕێمان... ئەمانە خەفێ و سیخوڕەکانی "پاروشین"ن و لە ڕۆژ دا هەزار توێژ داوێژن.

ئەژدەر قسەکانی هاوڕێی سەلماند. چۆنیاتۆف گوتی:

ـ ئێوە گەلێک جاران، لە کۆبوونەوە و میتینگەکان دا یەکترتان بینیوە، بەڵام وا باشە ئێستاکە یەکتر بناسن. ـ پێشەکی "ئەژدەر"ی ناساند و دوایەش گوتی:
ـ ئەمەش "ئیڤان پرۆکۆڤیچ ڤاتسک"ە ئێمە هەر بە"ڤاتسک"ی بانگ دەکەین...
ـ بەڵی هاوڕێ!... ئیڤان نیکۆلایوڤیچ گەلێک جاران باسی"ڤاتسک"ی بۆ کردبووم... لەبیرمە...
ڤاتسک گوتی:
ـ لە داست دانی وانۆ بۆمان گەلێک گران تەواو دەبێ و پڕ کردنەوەی شوێن پەنجەی ئەو هاوڕێی تێکۆشەرە گەلێک زەحمەتە، بەڵام چارە نییە، هەتا شۆڕشەکەمان سەردەکەوێ، ئەم خەسارە مەزنانەشی تێدا دەبینین.
چۆنیاتۆڤ گوتی:
ـ ڕاستە!... ئامانجی بەرزەی ئێمە، گیانفیدایی پێویستە... ئەمەش بڵێین، کە پێ بە پێی گۆڕینی دروشمی ئێمە و دەگەڵ بەرەو سەر چوونی تەڤگەری شۆڕشگێرانەمان، بەشی پاراستنی ڕژێمیش گورزی کاری ترمان لێ دەوەشێنێت؛ ئێمە بۆ نەمانی سەرجەم پەیکەری پیسی ڕژێمەکە تێدەکۆشین و ئەوانیش بەشی سەرەوەی بزووتنەوەکەمان بە ئامانج دەگرن. دوژمنەکەمان بۆ ترساندن و پاشەکشێ پێکردنمان، دەیان چەشنە سیخوڕ و چەتەیان بۆ سازمان داوین. پێویستە سەبارەت بە"وانۆ" یش بڵێم ، کە ئەوەندەی لە دەست و مستمان دایە، دەبێ بۆ ڕزگارکردنی تێبکۆشێن. دڵنیام ئەو خۆیشی بۆ دەربازبوون خەبات دەکات. وانۆ ستروڤا، دەستی

ڕاستی ئێمەیە و لە کیس چوونی، داڕووخانی بەشێک لە چاکاکییەکانی کۆمیتەکەمانە...

***

لە دەرەوە دەنگی دروشمی خۆپیشاندەران دەهات. جەماوەری تێکۆشەر لە بەرەوەی شاقامی"نیکۆلایۆڤسکی"، بەرەو سەر بەڕێوە بوون. حەشیمەتێکی بێ هەژمار بە هەموو کووچە و کۆلانێکدا دەهاتن و تێکەڵی شەپۆلی خرۆشانی خەڵکی ڕاپەڕیو دەبوون. چەکدارە کازاکەکانیش لێرە و لەوێ بە پۆل دەبیندران.

شەقامی"نیکۆلایۆڤسکی" لە بەر زۆری و زەبەنیی کرێکاری ڕاپەڕیو، هەر ژاوەی دەهات و شەپۆلی دەدا. لە بەرزایی سەری هەر بەش و پۆلێکی ئەو هەزارانەدا، ئالای سوور فڕکەی دەهات. دروشمی وەک: مەرگ و نەمان بۆ دیکتاتۆڕییەتی تزار... خاشەبڕ بێ دەزگای داپڵۆسێنەر... سەرکەوتوو بێ سۆسیالیزم... ئێمە خواهانی دەسەڵاتی سیاسین... کار بۆ هەموو... زەوی و زار هی وەرزێرە، بە دەنگ دەگوترانەوە و لە سەر پلاکاردەکانیش دا نووسرابوون.

چۆنیاتۆڤ و ئەژدەر و ئیڤان پرۆکۆڤیچ شان بە شانی یەک دەهاتن. چۆنیاتۆڤ ڕووی دە ئەژدەر کرد و گوتی:

ـ من و ئایدین بیکۆڤ لە میتینگی پاراپێت دا بۆ خەڵک قسەمان کرد، لێرەش نۆرەی تۆ و ((ئیڤان))ە... بەلام وا دیارە هێزەکانی پۆلیس و کازاک و پاراستن، لە دەور و بەرمان هالاون و بەرە بەرە زیاتر دەبن. ئەوان چاویان سوور بووە و لە خوێن ڕشتن بێ باکن... ئێمە ناخوازین خوێنی خەڵک

برژێت. بۆیە هەوڵ دەدەین ئاقاری تەڤگەرەکەمان بەرەو شوێنێکی تر وەرێ بخەین... لێرە نەبوو، شوێنێکی تر... شوێنێک هەڵدەبژێرین، کە بە خەونیش بۆی نەچن.

ئاڵاهەڵگرەکان بە سنگی واز و گەردەنی بەرزەوە، لە بانی سەراندا ئاڵایان دەشەکاندەوە و بەبێ ترس و تەقێ دەرۆیشتن. لە بەرامبەریانەوە، سەرە نێزە و تفەنگی هێزەکانی دوژمن لەبەر هەتاو ترووسکەیان دەهات. چۆنیاتۆڤ، خێرا و ئەژدەر و"ئیڤان"یش بە شوێنی ئەو دا بەرەو سەرپەڕی جەماوەر هەڵکشان و گەیشتنە ژێر ئاڵای سوور. ئەوان ڕێگەی ڕەوت و ڕۆی جەماوەریان لە شوێنی پڕمەترسی وەرچەرخانەوە و پشت بە تفەنگدار و مەترەلیۆزدارانی ڕژێم بایان داوە.

لە بەرامبەری کۆشکی"نینای پیرۆز"دا، کەڵانتەرێکی ورگن و پۆلێک چەک بەدەست، ڕێگایان بەستبوو. چەکدارەکان یەکجێ لە چەخماخیان دا و کەوتنە سەر چۆک، بەڵام ئەمە مانۆڤرێکی درۆیینی ترسنۆک تۆقێن بوو کردیان و بۆ پاشەکشێ پێکردنیان دەکار هێنا. سەرەی پێشووی جەماوەر لێیان نزیک بوونەوە و کرێکارێکی تێڵا بەدەست گرماندی بە سەریان دا:

ـ نەکەن تەقە بکەن، تەقە بکەن، تاقێکتان دەرناچن و بە خڕی تێدادەچن!

وشەی "دەکوژرێن"، کەڵانتەری وەرگنی ترساند. بە فەرمانی کەلانتەر، تاقمی چەکدار، لە سەر چۆک هەستانەوە سەر پێ و تفەنگەکانیان. خۆپیشاندەران هەتا بەر دەرگای کۆشکی ئەنجومەنی"دۆما" ڕۆیشتن، بەڵام هێزێکی پڕ چەکی کازاک

ڕێگایان بەستبوو. چەکدارەکان تەقەیان کرد و جەماوەر بە داردەست و بەرد و زەنجیران جوابیان دانەوە.

تاقمێکی زۆری کازاک، بە شەمشێری تیژەوە هێرشیان کردە سەر ئاڵاوانێک و ئاڵاکەیان لێ ئەستاند. پۆلێک کرێکاریان بۆیان چوون و بوو بە شەڕی شەمشێر و دار و بەرد. چۆنیاتۆڤ هاواری کرد:

ـ دەست لە شەڕ هەڵگرن!... پاشەکشێ بکەن!

بەڵام دەنگی هاواری چۆنیاتۆڤ لە ناو هەرای جەماوەر دا بە گوێی کەس نەگەیی. شەڕە دار و شیر توند و خەست تر دەبوو. خۆپیشاندەران بە پانەوە هێرشیان برد و بۆ پچڕاندنی هێڵی گەمارۆ شەڕیان کرد. هەر لە جەنگەی ئەو خەستە شەڕە دا بوو، کە دەنگی زرمەی تەقینەوەیەک، بۆ کورتە دەمێک دەنگی هەرای خەواندەوە. کرێکارێک بە لەز هاتە لای چۆنیاتۆڤ و خەبەری هێرشی هێزی تازەنەفەسی پێدا و گوتی :

ـ دەوری سەد کازاک لە گوردانی"لابین"و چوارسەت چەکداریش لە گوردانی "سالییان"ەوە هاتوون و لە پشتی جەماوەرەوە هێرشیان هێناوە.

چۆنیاتۆڤ بە دەنگێکی بەرز ڕایگەیاند:

ـ هەرکەس بە گوێی یارانی دا بخوێنێ، کە پۆل پۆل و دەستە دەستە ، زۆر بە هێمنی و نەزمی شۆڕشگێرانە، گۆڕەپان چۆڵ بکەن و بەرەو شوێنی دیاریکراو بچن. دوازدە کەسمان زامدار هەنە، بریندارەکان لە مەیدان بەرنە دەر و ڕایان گوێزنە شوێنی بەلاوە. ئەمجار ڕووی کردە ئەژدەر و گوتی:

ـ ئەژدەر، ئیڤان لە کوێیە؟... خێرا بڕۆ بیدۆزەوە با بڕۆین!

زۆری نەخایاند، شەقام و گۆڕەپان پەپووی تێدا خوێند و هەر تەنی هێزی چەکداری لێ جێ ما. هێزی گەل، لەوێوە بەرەو جەمسەری دوو شەقامی"تلێفۆننی" و "ستانسلایۆڤسکی" وەڕی کەوتن و لە وێندەرێ هەڵیان ئابیساندەوە. پۆلێکی زۆریش لە شەقامی"سۆراخانسکی"، تێکەڵی جەماعەتی"پاراپێت" بوون. ژمارەیەکی بەرچاوی هێزی زەحمەتکێش، کە لە شەقامی"کاسپێسکی" ڕزگاییان هاتبوو، گەییشتنەوە پاراپێت و دروشمدان دەستی پێکردەوە. تێکەڵبوونەوەی و هەڵپشکووتنی جەماوەرێکی زۆر و دەنگی دروشمدانیان، شاری باکۆی لەرزاندەوە. ئابلۆقە و گەمارۆی پۆلیس و هێزی جاش و جەیشی حکومەت، لێرەوە برەوی نەما. کۆچە و کۆلان و شەقامەکانی ئەو مەڵبەندە، جێی دەرزی هەلاویشتنی نەبوو کە پۆلیس خان و لانی تێدا چێ بکات. دروشمی شۆڕشگێرانەی تێکڕایی جەماوەر هەتا بەرە بەرەی تاریک بوونی شێوانێکی درەنگ، دەنگی هات و لە دەنگ نەکەوت. ئەژدەر و هاوکارانیشی جێگا نەما بلاڤۆکی تێدا بڵاو نەکەنەوە. دار و دیواریان بە هەمە چەشنە ئافیش و پۆستەر و بەیاننامە خەملاند. لەم هاتن و چوونەش دا، ئەژدەر، بەو نیازە کە سوڵکەرە کوێرەی بەر کۆلانی ماڵی وانۆ بدۆزێتەوە، ماڵی"نیکۆلای کازارینکۆڤ"ی زۆر بە وردی لە ژێر چاو دا ڕاگرت. بەلام دیار بوو، دوای وەشاندنی گورزی گرانی، شوێنێکی تریان بۆ دیاری کردووە. ئەژدەر خەریک بوو بەرەو شوێنی دیارکراو بڕوا، هەر ئەودەم خەبەر هات، کە "نیکۆلای کازارینکۆڤ" لە میتینگەکەی"قاراشار"و، لە گەرمەی وتادان،

دەگیر پۆلیس کەوتووە و دەسبەسەر کراوە. ئەژدەر بە ناچاری بەرەو ماڵ بۆوە و شەو دەرنگانێک گەیشتەوە ماڵ.
ئەگەرچی مانگی مارس ئاخر ڕۆژەگانی تێپەڕ دەکرد، بەڵام هەوا گەرم و ئەسمان بێ هەور و هێڵ و بێ باران بوو. شەوێکی مانگەشەو بوو. باوەشی ئاسمان پڕی هەسێرە بوو. مانگ بە تریفەی زیوینی، هەموو لایەکی ڕووناک کرد بوو. شەو دەرنگ بووبوو و ئەژدەر بۆ ئەوەی خەوی ڤەرا نەشێوێنێ، بەرەو گەڕەکی"داغلی" ڕۆیشت. کووچە و کۆڵان پەپووی تێدا دەخوێند. خەڵکی گەڕەک تێکڕا خەوتبوون و کەس بە دەرەوە دیار نەبوو. ئەژدەر گەیشتەوە نزیک ماڵەکەی، بەڵام هەرکە دیتی دەرگای حەوشەکەی بە هەر دووک تاکەکانییەوە ئاواڵەیە، سەبرێکی گرت و چاوێکی بە دوو بەری کۆڵانەکە دا گێڕا. هاتە حەوشە، بەڵام هەر کە دیتی دەرگای ژوورەکەیشی کراوەتەوە و ڕاخەر و پێخەفەکەی دادڕ دادڕ کراوە و کەلوپەلی ناوماڵەکەیشی بڵاوی ناو ماڵ کراون، زانی پۆلیس شوێنگەکەی دۆزیوەتەوە. خەریک بوو بچێتە ناو ژوور، بەڵام لە پەسیو درەختەکانی حەوشە، ڕەشاییەک دەرپەڕی و خۆی بە کۆڵان داکرد. ئەژدەر گورجێک بە لادیوارێک دا بەرەو سەربان هەڵکشا و لە بانیژەیەک دا خۆی خستە سەربانی دراوسێ و سەربان بە سەربان ڕۆییشت. دەنگی تەپە تەپی هاتن و چوونی چەند کەسان لەو دیوی ماڵانەوە بە گوێ دەگەییشت. ئەژدەر بە سەر دیوار و بان و بانیژەکاندا هەتا باریکە ڕێی"چەمبەکەندی" ڕۆییشت و لەوێوە بە دزەڕێیاندا بەرەو کۆنە گۆڕستانێک هەڵکشا. لە

پەنای کێلێکی بەرزی گۆڕستانەکە ، تاوێک دانیشت و پشوویەکی دا.

ئەوا ماڵەکەی کەشف کرا و ڕێی گەڕەکی"داغلی"یش ماڵاوا! ئیتر گەڕانەوەی بۆ کۆنە یادگارەکەیشی لێ قەپات کرا. ماڵی"ماریا"ش لە ئەگەری هێرشی پۆلیس دابوو. "ڤەڕا"ش بێ جێگایە و هەر هەموویان پێ لە حەوا ماونەتەوە.

ئەژدەر لە تەنیشت گڵکۆکە دا ڕازا و ڕوو بە ئاسمان، چاوی دە هەسێران بڕی. مانگ، گەلێک بە دڵاوایی و دڵ دەوڵەمەندی، تریفەی بە زەوی بەخشی بوو. شوێنی تاریک و بە تارما، هەر ژێر دارە بووزەکانی سەر گۆڕستانەکە بوو. ئەژدەر لە ناو بێشکەی خەم و خەیاڵاتان دا ڕاژەی هات و خەو بردییەوە. لە خەویش دا هەر هەڵات هەڵات و هێرش بردن و گەڕانەوە و خۆ شاردنەوە بوو.

سروەی بەربەیان چاوی پێکردەوە و لە خەوی هەستا. بۆرە سەرما بە سەر زەوی دا دەهات و دەچوو. مانگ نەما بوو. هەسێرەکان ڕۆییشتبوون و سپێنەی کازیوە جێگای گرتبوونەوە. ئەژدەر، کۆنە چاکەتەکەی لە خۆی هاڵاند و بە لاڕێیاندا گەیشتەوە "ئیچەری شاری" .

****

درێژەی هەیە...